

BERICHTEN EN VARIA

UIT HET EERSTE NUMMER VAN DEN EERSTEN JAARGANG

In het eerste nummer van April 1894 komt een opstel voor van Carl Schäfer over „Stifttanden”, waaraan wij curiositeitshalve het volgende ontleenen.

Een stifttand maken, zegt de schr., is m.i. het dankbaarste werk in ons beroep. De patiënt komt met een afgebroken of sterk carieuze tand, die niet meer geschikt is voor een vulling, en verlaat ons met een nieuwen tand. Hij bespreekt dan de methode van Herbst voor het vervaardigen van *stifttanden in één zitting door middel van tin*.

Na inslijpen van de kroon buccaal en labiaal bij den tandvleeschrand wordt zij met een tang afgeknipt. Tevoren heeft hij een extirpatienaald klaar gelegd. Opmiddellijk brengt men den extractor in het wortelkanaal en extirpeert de pulpa; bij snij- en hoektanden gelukt dit in 99 van de 100 keeren direct. Men heeft de voldoening dat meestal zonder pijn te kunnen doen, daar de pulpa blijkbaar nog onder den indruk van de schok is. Alvorens het speeksel toe te laten brengt men een kleine hoeveelheid carbolzuur met jodoform zoo mogelijk tot aan het foramen apicale; dan wordt de ingang van het kanaal met een watje afgesloten en kan de patiënt een oogenblik pauseeren.

Men zoekt intusschen den tand uit, die nooit te licht van kleur mag zijn, liever een schijntje donkerder. De gewone crampontanden leenen zich hiertoe het best. Na de preparatie van den wortel wordt de tand passend bijgeslepen; ook is het noodig tusschen de crampons een gleufje te slijpen tot het opnemen van de stift.

Nu wordt het kanaal cilindervormig opgeboord, waarbij men zeer goed op het gevoel van den patiënt kan afgaan, zegt de schr. door hem te verzoeken bij de minste pijn te waarschuwen. Ingeval men bij een sterke kromming van de wortel deze ondanks de grootste voorzichtigheid perforceert en door het periost in den alveolus of in het spongieuse weefsel van de kaak terecht komt, is de prognose natuurlijk uiterst twijfelachtig geworden, maar, zoo voegt de schr. er aan toe, door antiseptische uitspuiting en invoering van jodoform kan ook zulk een wortel nog tot het opnemen van een stift dienen. Hij heeft meermalen gezien, dat een geperforeerde wortel nog jarenlang dienst deed.

Is het kanaal gereed, dan wordt een nauwkeurig daarin passende stift van goud, platina of platina-legering en die aan den ingang van het kanaal meestal een weinig linguaal gebogen moet worden, met een hoeveelheid stents of was ter grootte van een erwt ingevoerd en aangedrukt; de tand wordt, na de crampons een weinig uiteen te hebben gebogen, verwarmd en op zijn plaats gebracht en na afkoeling met stift en al weer

uitgenomen, waardoor men een afdruk van tand en wortel heeft verkregen.

Na het kanaal weder door een watje te hebben afgesloten, wordt de tand in gips gezet, hetwelk met een weinig puimsteen of zand en met zout- of aluinwater is aangemaakt. Zoodra het gips goed hard is, verwijdt men met kokend water of liever sodawater de was- of stentsmassa, reinigt crampons en stift door afschrapen, laat er een druppel soldeerwater op vloeien, legt er eenige stukjes zuiver tin op en verwarmt alles voorzichtig.

Door vervolgens een verwarmde bout, die met ammonia gezuiverd moet worden, op het tin te brengen, verkrijgt men een bolletje, hetwelk met een stukje doek of zeemleer aangedrukt wordt. Na afkoeling wordt de tand bijgevijld en gepolijst. Hierna past men den tand in den wortel en is dan de articulatie goed en verder alles naar wensch, dan wordt de stift van weerhaakjes voorzien en met tinfole bevestigd. Het geheele werk kan, als alles meeloopt, in drie kwartier of een uur worden verricht.

De meeningen, zegt de schr. verder, omtrent het bevestigen van een stifttand, zijn zeer verschillend. Men gebruikt hiervoor amalgaam — in dit geval moet de stift van platina zijn —, cement en gutta-percha. Een zeer goede methode heeft E. A c k e r m a n n te Mühlhausen uitvoerig beschreven. Hij gebruikt houtcilinders; zijn methode is vooral bij zeer carieuse wortels aan te bevelen.

Aan den stifttand kan men ook zeer goed een tweeden tand bevestigen, maar dan is het raadzaam eerst een verbinding met goudsoldeer te maken en daarna de contour met tin. Om in dit geval het draaien van den tand te voorkomen, boor ik naast het kanaal in denzelfden wortel een tweede van 2 tot 3 millimeter diepte en zet hierin ook een stiftje, dat later mede vastgesoldeerd wordt.

Ten slotte beveelt de schr. nog eens het tin als een voortreffelijk materiaal aan. Het ondergaat haast geen verandering in den mond, ten minste als het niet te sterk verhit is bij de bewerking.

In een noot vermeldt de redactie, dat de schrijver aan het einde zijner voordracht deze methode-Herbst demonstreerde, welke demonstratie, met het oog op de ter vergadering beschikbare hulpmiddelen, uitstekend geslaagd kon heeten.

Onder den titel: „*Het tandheilkundig Wereldcongres*” bracht J o h n E. G r e v e r s verslag uit van zijn bezoek aan het congres te Chicago in Augustus 1893. Wij lezen daar over de belangstelling:

„Toch was de deelneming niet zoo groot als men verwacht had. Men miste enkele der beste elementen uit de tandheilkundige wereld. Zij zou zeker grooter zijn geweest, zoo niet terzelfder tijd de ontzettende geldcrisis ware ingevallen, waarvan wij buitenlanders ons den omvang en de gevolgen ook in het particuliere leven der Amerikanen geen voorstelling kunnen maken. Er heerschte in alle standen der Amerikaansche maatschappij een volslagen gebrek aan liggende gelden, en de deposito's, die men in de een of andere bank mocht hebben, waren niet los te krijgen.

En voorts:

... „ook de wetenschappelijke zijde kan men als geslaagd aanmerken. Deze uitspraak is volkomen gewettigd, wanneer men in 't oog wil houden al de kuiperijen, machinatiën en slinksche manieren door enkelen in het

werk gesteld, om dit Congres te doen vallen. Het is een van de kenmerken van den Amerikaan, en helaas wel de slechtste, dat hij in alles wil politiseeren. Daarom eere en hulde aan Dr. A. W. H a r l a n, die van het Congres gemaakt heeft wat het is geweest”.

Wij vermelden dan, dat „de voordracht van S c h r e i e r over kalium natrium als middel tot het zuiveren van geïnfecteerde wortelkanalen veel bijval vond”.

De schrijver behandelt dan de operatie van Dr. B r y a n uit Bazel. „Deze opereerde volgens zijn methode een familielid van hem voor een scheefstaanden incisivus in de bovenkaak, bestaande in het incideeren van de gingiva over de geheele lengte van den wortel; daarna werd de buitenste laag van den alveolus met een rond zaagje in de boormachine op twee plaatsen doorsneden en nu de tand met een forceps met geweld in de rij van de overige tanden gebracht, na vooraf een metalen plaat met rubber bedekt, over den processus alveolaris te hebben geplaatst, waardoor kwetsuur van de zachte deelen werd voorkomen.

„Over dit onderwerp, zoo gaat het verslag verder, had Dr. C u n n i n g h a m uit Cambridge (Engeland) een voordracht gehouden, bij welke gelegenheid hij een bijzonder interessant geval mededeelde, waarvan hij de fotografieën en modellen vertoonde”.

„Een patiënt vervoegde zich ten zijnent met een onregelmatigen stand van een tand ten 4 ure; de behandeling was om kwart over vieren afgelopen; de patiënt vertrok met den trein van 4.35 naar Londen en gebruikte zijn maaltijd op zijn gewone uur”.

Over het gebouw, waarin het congres gehouden werd, vermeldt de schrijver nog:

„Het „Art Institute” grenst onmiddellijk aan een der drukste spoorweglijnen. Het gefluit, gesis en het luiden der bel van de locomotieven noodzaakte dikwerf de sprekers hunne rede voor een oogenblik af te breken, waardoor veel wat belangrijk was verloren ging. Ook de acoustiek was zeer slecht.”

In een artikel over „*Harde vullingen en articulatie*” van W. J. t e r K u i l e L e m k e begint de schrijver als volgt:

„Een der jongste resultaten van onze wetenschap is de erkenning der articulatie-wetten. Wat men vroeger articulatie noemde, was dit eigenlijk niet, was eenvoudig het normale sluiten, de toestand van rust van de onderkaak. Voor onze gebitten is deze rusttoestand nog altijd het uitgangspunt en wij geven ons soms niet geringe moeite om dit te vinden. Ik betwijfel of zelfs deze eerste eisch van het goede articuleeren wel algemeen erkend werd, vóór de uitvinding van de caoutchouk-platen, maar ik wil hier liever niet afdwalen naar de lijdensgeschiedenis van het kunstgebit”.

„Het doel van deze mededeeling is mijne collega's te herinneren aan de waarde van een goede articulatie bij vullingen, vooral bij *grootte en harde vullingen*”.

Bij het samenstooten met den antagonist ontstaat volgens W a r n e k r o s een schok en de herhaalde schokken zullen nu niet alleen de pulpa irriteren, maar bovendien op den duur de randen der vulling beschadigen; ditzelfde geldt voor de even harde of nog hardere amalgaam-vullin-

gen en *Warnekros* meent dat aan deze schokken, meer nog dan aan inkrimping, het optreden van secundaire caries te wijten is.

De auteur betoogt dan, dat het daarom overweging verdient bij groote vullingen-bv. goudvullingen de wanden der carieuse holten met non-cohesief goud op te vullen, waardoor de vulling meerdere elasticiteit verkrijgt. Hij besluit met een opsomming der voordeelen, verbonden aan een goede articulatie bij vullingen, evenals bij kunststanden. Hij acht de meerdere waarde van weeke boven harde vullingen zonder twijfel gelegen in het beter verdragen van schokken.

Hij besluit: „En ten slotte: het staat te vreezen, dat collega's met een drukke praktijk bezwaar zullen hebben tegen het toepassen van de articulatie: men kan toch niet bij elke vulling, die toch al lang genoeg duurt, ook nog gaan articuleeren?

„Voor hen, die met een assistent werken, bestaat dit bezwaar eigenlijk niet; die geen assistent hebben, hebben het ook niet zoo erg druk en kunnen zich de extra moeite wel getroosten, vooral als men bedenkt, dat de articulator ¹⁾ niet zoo dikwijls noodig is, zeker in minder dan een vierde der voorkomende vullingen. Bij schrandere patiënten, die de onderkaak in elken stand weten te brengen, is hij meestal geheel overbodig”.

Het eerst geplaatste artikel van *Bernard Frank* is getiteld: „*Tandheelkunst in verband met de onbevoegde uitoefening*”. „In aanmerking nemende, zegt de schrijver, dat de onbevoegde uitoefening der tandheelkunst in de laatste jaren hand over hand toeneemt, mag ons optreden ter bestrijding derzelve wel geacht worden bij te dragen tot het bevorderen van onze belangen en die van den tandheekkundigen stand”.

Dit onderwerp is sindsdien een halve eeuw actueel gebleven! RED.

¹⁾ De schrijver neemt na de afwerking van de vulling afdrukken en plaatst de modellen in den Bonwill-articulator. De gipstand word gemodelleerd en naar dit model de vulling bijgeslepen.

Bevorderd tot tandarts:

J. van der Spoel.

Verhuisd:

J. H. Muntendam, tandarts naar v. Calcarlaan 14, Wassenaar (evacuatie).

J. Stork, tandarts naar Zonnebloemlaan 24, Aerdenhout (evacuatie).

M. van der Veen, tandarts naar Kastanjelaan 2, Lunteren.

Verantwoordelijk voor het Redactioneele gedeelte van den inhoud:

G. D. Margadant, tandarts, Amsterdam.

Verantwoordelijk voor de advertenties: W. P. Staal, Utrecht.

Uitgevers: G. J. & D. Tholen, Jutphaasscheweg 1, Utrecht.

Drukker: N.V. Drukkerij v/h L. E. Bosch & Zn.,
Oude Gracht 172—176, Utrecht.

Versijnt eenmaal per maand. Abonnementsprijs f 15.62, voor
buitenland f 17.18 per jaar. Prijs per nummer f 1.56. P 1004/1